

Profesor Tadeusz Godycki-Ćwirko

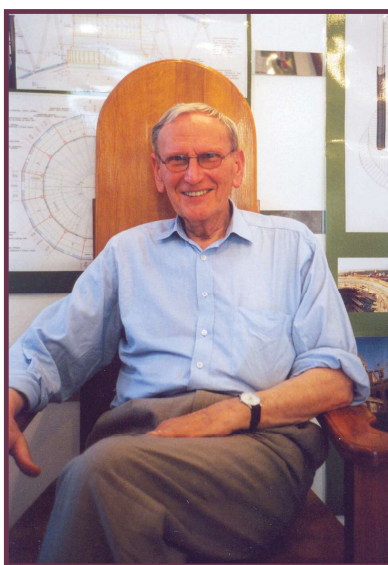
– wybitny naukowiec i inżynier

Musicie od siebie wymagać, nawet gdyby od Was nie wymagali.

Jan Paweł II – Częstochowa 1983 r.

Profesor dr hab. inż. Tadeusz Godycki-Ćwirko jest powszechnie szanowany, znany i bardzo wysoko ceniony w środowisku akademickim i inżynierskim. Cieszy się prawdziwym autorytetem jako niewątpliwie wybitny uczyony i wybitny inżynier, harmonijnie łączący te dwie sfery swej szczególnie intensywnej i twórczej aktywności.

Tadeusz Godycki-Ćwirko urodził się 20 stycznia 1926 r. na Kresach Wschodnich, w Zaścianku Kaczanowice koło Nieświeża, w rodzinie ziemiańskiej. Szkołę podstawową i trzy klasy gimnazjum ukończył w Nieświeżu, a maturę zdał w Rzeszowie. W latach 1944–1948 był żołnierzem II Armii Wojska Polskiego i jako oficer artylerii brał udział w walkach z Niemcami, za co w 1945 r. został odznaczony Srebrnym Medalem Zasłużonych na Polu Chwały. W latach 1948–1954 odbył studia na Politechnice Gdańskiej. O swojej decyzji mówił: *W moim wyborze budownictwa jako kierunku studiów było dużo przypadku, choć o studiach technicznych myślałem dużo wcześniej zanim ukończyłem szkołę średnią. Nie ukierunkowała mnie nauka w ogólnokształcącej szkole średniej ani wojsko, z którego udało mi się zwolnić dopiero w 1948 r. Trwała wtedy odbudowa zniszczonego wojną kraju i najłatwiej było zatrudnić się w budownictwie. To właśnie w największym stopniu zadecydowało o rozpoczęciu studiów wieczorowych w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Gdańsku. Już po drugim semestrze pracowałem jako technik budowy przy odbudowie Stoczni Gdańskiej, a od piątego semestru studiów inżynierskich jako kierownik budowy Stoczni Północnej [1]. Studia pierwszego stopnia ukończył z wyróżnieniem i na wniosek Rektora przyznano mu stypendium Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego oraz zaproponowano studia magisterskie. Dostał też skierowanie do pracy w Katedrze Budownictwa Betonowego*

Politechniki Gdańskiej kierowanej przez prof. Bronisława Bukowskiego, który początkowo nie był zachwycony odgórnym narzuceniem mu pracownika. Jednak w 1954 r. ten sam prof. Bukowski, promotor jego pracy magisterskiej, zaproponował mu pracę starszego asystenta w swojej katedrze. Pod jego kierunkiem T. Godycki-Ćwirko przygotował i obronił rozprawę doktorską (1962 r.) na temat „Żelbetowe belki-ściany” i został powołany na stanowisko adiunkta.

W 1963 roku rozpoczął pracę w Politechnice Łódzkiej, w Katedrze i Zakładzie Budownictwa Żelbetowego, kierowanej wówczas przez prof. Władysława Kuczyńskiego. Tam pracował do roku 1986 – z przerwami na staże naukowe. W roku 1966 wyjechał na staż w Otto Graff Instytut (opiekunem naukowym

był prof. René Walther) i do Katedry Budowli Masywnych Uniwersytetu Technicznego w Stuttgarcie, kierowanej wówczas przez prof. Fritza Leonhardta. Na podstawie przygotowywanej wtedy pracy dotyczącej ścinania w żelbecie uzyskał na Politechnice Wrocławskiej w 1966 r. stopień doktora habilitowanego. Praca *Ścinanie w żelbecie*, bardzo wysoko oceniona przez prof. F. Leonhardta, w zmodyfikowanych wersjach została wydana w trzech językach (polskim – 1968, francuskim – 1972 i niemieckim – 1973). W 1972 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. W roku 1982 w wydawnictwie Arkady Profesor wydał książkę pt. *Mechanika betonu* nagrodzoną przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministra Budownictwa. Obydwie monografie były prekursorskie w swojej dziedzinie, zawierały oryginalne osiągnięcia badawcze Autora i – co ważne – w dużym stopniu zachowują swą aktualność do dzisiaj. W roku 1985 T. Godycki-Ćwirko uzyskał tytuł profesora zwyczajnego.

W latach 1972–1973, przebywając jako *visiting professor* na Uniwersytecie w Calgary, współpracował z profesorami W. Dilgerem i A. Ghali przy badaniach finansowanych przez Ministerstwo Obrony Kanady, które dotyczyły projektowania budynków szkieletowych z uwzględnieniem podmuchów wybuchów atomowych. Wykonywano pomiary odkształceń elementów żelbetowych konstrukcji szkieletowych od uderzenia falą podmuchu powietrza mierzoną

w milisekundach. Kosztowna aparatura do badań była zamawiana w NASA.

Po powrocie do Polski prof. T. Godycki-Ćwirko w latach 1973–1975 był dziekanem Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Łódzkiej, a następnie do 1986 r. pełnił funkcję dyrektora Instytutu Budownictwa w tej uczelni. W przeszło 20-letnim okresie pracy w Politechnice Łódzkiej Pan Profesor stworzył, na bazie doskonale wyposażonego laboratorium, silny ośrodek badań eksperymentalnych, w wyniku czego powstała szkoła naukowa prof. T. Godyckiego-Ćwirko propagująca wiedzę z zakresu ścinania, skręcania i przecięcia w konstrukcjach żelbetowych oraz częściowo sprężonych. Szkoła ta, zwalczająca monopol budownictwa wielkopłytowego, przez swoje prace badawcze, projektowe i wdrożeniowe utorowała drogę do wprowadzenia w budownictwie mieszkaniowym nowych, energooszczędnych technologii szkieletowych płytowo-słupowych w wersji monolitycznej. Prace te zostały zwieńczone zaprojektowaniem w latach 1981–1983 (autor T. Godycki-Ćwirko z zespołem) i zrealizowaniem budynku mieszkalnego jedenastokondygnacyjnego o konstrukcji monolitycznej słupowo-płytowej na osiedlu Widzew-Wschód w Łodzi. Badania dotyczące konstrukcji zespolonych „drewno-żelbet” zostały opatentowane i wdrożone przy renowacjach budynków, głównie o charakterze zabytkowym, w których zastosowano stropy drewniano-żelbetowe.

W roku 1985 prof. T. Godycki powrócił do Gdańska, gdzie pracował jako profesor zwyczajny na pełnym etacie w Politechnice Gdańskiej do roku 2006, pełniąc m.in. funkcję dyrektora Instytutu Technologii i Materiałów Budowlanych oraz kierownika Katedry Budownictwa Betonowego i Ogólnego Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska. W latach 1990–1998, dzięki ogromnemu wysiłkowi i osobistemu zaangażowaniu, udało się Profesorowi zbudować i wyposażać w nowoczesną aparaturę badawczą-pomiarową Regionalne Laboratorium Budownictwa w Politechnice Gdańskiej,

Kopuła bazyliki w Licheniu

działające przy Katedrze Konstrukcji Betonowych. Umożliwiło to kontynuowanie badań eksperymentalnych elementów żelbetowych w skali naturalnej w złożonym stanie naprężenia. Do roku 2012 Profesor T. Godycki-Ćwirko był czynnym pracownikiem Katedry Konstrukcji Betonowych, prowadząc seminaria i prace dyplomowe oraz doktorskie. Obecnie ma status *profesor emeritus* Politechniki Gdańskiej.

Jako *visiting professor* wykładał na uniwersytetach w Calgary, Tbilisi, Lwowie, Moskwie, St. Petersburgu, Glasgow, Trondheim (Norwegia), Aleksandrii, Stuttgarcie, Karlsruhe i Kaiserslautern.

Jako zaproszony profesor (*Gastprofessor*) na Uniwersytecie w Karlsruhe uczestniczył w realizacji programu badawczego dotyczącego silosów. Podjął także współpracę z Technische Universität Kaiserslautern, Bauingenieurwesen, Fachgebiet Massivbau und Baukonstruktion z Profesorem Wielandem Rammem, realizując temat: *Alte Weichselbrücke in Tczew*.

Twórcza działalność i osiągnięcia Profesora były i są inspiracją dla Jego uczniów i studentów. Zawsze z ogromną życzliwością dzielił się swoją wiedzą. Dużą wagę przykładał również do zajęć dydaktycznych ze studentami. Prowadząc wykłady, seminaria z konstruk-

Zespół mieszkalno-usługowy „WTAWA” w Gdyni, ul. Wielkokacka

fot. Z archiwum Profesora

Zielona Brama w Gdańsku

cji betonowych i seminaria dyplomowe, przekazywał studentom również własne doświadczenia zarówno z prowadzonych badań, jak i działalności zawodowej czy eksperckiej.

Był promotorem 16 prac doktorskich i recenzentem 36 prac doktorskich oraz 15 habilitacyjnych, a także opiniodawcą 18 wniosków na tytuł profesora i 13 na stanowisko profesora oraz 7 na stanowisko docenta naukowego.

Jest autorem ponad 260 prac naukowych, 4 książek (w tym dwóch wydanych poza Polską, w Niemczech i Francji) oraz 6 skryptów i 5 rozdziałów w książkach wydanych zespołowo. Wiele z nich

było drukowanych w najwyższej rangi czasopismach o zasięgu światowym, a także w recenzowanych czasopismach krajowych. Wiele spośród łącznej liczby 117 referatów konferencyjnych było prezentowanych na wysokiej rangi konferencjach krajowych i zagranicznych. Jest także autorem dwóch rozdziałów – ścinanie i skręcanie – komentarza naukowego do normy PN-03264:2002 (ITB 2005), oraz *Podstaw projektowania konstrukcji żelbetowych i sprężonych wg Eurokodu 2* (DWE-Wrocław 2006).

Dążenie do aplikacyjnego ujmowania złożonych analiz teoretycznych i badań eksperymentalnych jest widoczne

w działalności naukowej Profesora, którą rozwijał sukcesywnie z działalnością inżynierską. Z pasją zawsze podejmował się kolejnych wyzwań naukowych czy zawodowych. Fascynowały go i nadal fascynują skomplikowane konstrukcje budowlane. Był autorem, konsultantem i weryfikatorem wielu unikalnych projektów konstrukcyjnych z zakresu budownictwa przemysłowego. Zaprojektował m.in. bunkry na kamień wapienny i konstrukcję wsporczą kolejki linowej w Mątwach k. Inowrocławia, był projektantem Fabryki Mączki Drzewnej w Bardzie Śląskim. W latach 2006–2008 konsultował i weryfikował konstrukcję największego w Europie prefabrykowanego żelbetowego silosu zbożowego w Szczepankach koło Grudziądza.

W zakresie budownictwa mieszkaniowego był współautorem i konsultantem projektu konstrukcji pierwszego w Polsce budynku mieszkalnego 11-kondygnacyjnego w technologii monolitycznej płyta-słup zrealizowanego na osiedlu Łódź-Widzew. Weryfikował i konsultował szereg projektów dotyczących wysokich budynków mieszkalnych w Gdańsku i Gdyni (m.in. zespołu mieszkaniowego Witawa o kubaturze 131 200 m³, zespołu budynków Horyzont). W latach 2008–2009 był weryfikatorem projektu konstrukcji żelbetowej stadionu PGE Arena w Gdańsku zbudowanego na Euro 2012. Z zakresu budownictwa sakralnego był m.in. konsultantem i weryfikatorem projektu konstrukcyjnego Bazyliki Licheńskiej (1994–2004), budowla ta została wpisana do prestiżowego albumu *Concrete: A Pictorial Celebration* (2004).

Jako ekspert opracował kilkadziesiąt ekspertyz i opinii, m.in. opiniował koncepcję projektów konstrukcji i technologii Tunelu pod Martwą Wisłą (2008), opowiadając się zdecydowanie za przyjęciem metody drażonej. Zajmował się projektami rekonstrukcji budowli zabytkowych, w tym rewaloryzacją Zielonej Bramy w Gdańsku (2002) po awarii sklepienia oraz ekspertyzą i projektem rekonstrukcji dachu kościoła

fot. Z archiwum Profesora

Stadion Energa Gdańsk d. PGE Arena Gdańsk

Kraków 2005 – nadanie tytułu Honorowego Profesora Politechniki Krakowskiej

Łódź 2006 – Doktorat Honoris Causa PŁ

św. Katarzyny w Gdańsku po pożarze w maju 2006 roku. W roku 2013 opracował ekspertyzę dotyczącą stanu technicznego 80-letniej żelbetowej kopuły nad Dworcem Morskim w Gdyni i oceną możliwości jej dalszej eksploatacji po rewitalizacji budynku dworca na Muzeum Emigracji.

Intensywna działalność profesora T. Godyckiego-Ćwirko związana była ściśle również z Polskim Związkiem Inżynierów i Techników Budownictwa – jest honorowym członkiem tego stowarzyszenia oraz Komitetu Nauki PZITB. W Oddziale Łódzkim pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu (1972–1975), był Przewodniczącym Łódzkiej Komisji Nauki oraz Sędzią Konkursowym Oddziału Łódzkiego (1975–1987), członkiem Sądu Koleżeńskiego (1978–1981) oraz członkiem Rady Głównej NOT. Jako przewodniczący Komitetu Nauki PZITB (1990–1993) współpracował przy organizacji konferencji krynickich. W latach 2002–2012 aktywnie działał w Zarządzie Gdańskiego Oddziału PZITB jako wiceprzewodniczący Zarządu. Działalność ta została doceniona, Profesor otrzymał Złotą Odznakę PZITB (1973), Złotą Honorową Odznakę NOT (1975), Złotą z Diamentem Honorową Odznakę PZITB (2009). Został uhonorowany prestiżowym Medalem im. Prof. Stefana Kaufmana (1996)

oraz medalem im. Prof. Romana Ciesielskiego (2013).

Od 1994 roku nieprzerwanie przez ponad dziesięć lat był członkiem Normalizacyjnej Komisji Problemowej ds. projektowania i wykonawstwa konstrukcji z betonu i konstrukcji zespolonych. Przez wiele lat był członkiem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk – aktualnie jest członkiem seniorem Sekcji Konstrukcji Betonowych tego Komitetu. Jest też członkiem Amerykańskiego Komitetu Betonu (ACI), oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia IABSE (International Assoc. for Bridge and Structural Engineering). Od roku 1990 do 2013 był członkiem kapituły nagrody im. prof. Stefana Bryły i prof. Wacława Żenczykowskiego. Od 1997 roku jest również członkiem kapituły Medalu imienia Profesora Stefana Kaufmana a od 2014 roku członkiem kapituły Medalu imienia Profesora Romana Ciesielskiego.

Senat Politechniki Krakowskiej 18 listopada 2005 roku nadał prof. Tadeuszowi Godyckiemu-Ćwirko godność honorowego profesora Politechniki Krakowskiej – jest pierwszym profesorem z polskich uczelni, któremu ten honorowy tytuł został nadany. Rok później, 15 listopada 2006 r., otrzymał stopień, tytuł, godność i prawa doktora Honoris Causa Politechniki Łódzkiej.

Jest także laureatem licznych nagród i wyróżnień, które otrzymał za swoje naukowe, zawodowe i społeczne osiągnięcia, są to m.in. Medal Komisji Edukacji Narodowej (1984) trzy Krzyże Orderu Polonia Restituta: Kawalerski (1973), Oficerski (1985) i Komandorski (2002), Złoty Medal za Zasługi dla Politechniki Gdańskiej (2006), Medal Prezydenta Miasta Gdańska (2008).

Profesor Tadeusz Godycki-Ćwirko, autorytet w kraju i za granicą, wybitny polski naukowiec, badacz i konstruktor, był wychowawcą wielu pokoleń inżynierów studiujących i pracujących w naszym łódzkim środowisku budowlanym. W imieniu nas wszystkich dziękujemy za ukształtowanie naszej budowlanej wiedzy, za życzliwość i ciągłą gotowość do pomocy w naszym trudnym zawodzie.

oprac. D. Ułańska, W. Kaliński

[1] *Inżynier doskonały. Wywiad z profesorem Tadeuszem Godyckim-Ćwirko*, „Kwartalnik Łódzki” nr III/2006 (12), s. 5–8.

Serdecznie dziękujemy Panu Profesorowi za udostępnienie materiałów, które zostały wykorzystane przy opracowaniu niniejszego artykułu.